

Budget 2015 för Stockholms stad

Valda delar ur majoritetens budgettext 2015 utifrån funktionshindersaspekter

Sammanställning av Riitta-Leena Karlsson

Majoritetspartierna i Stockholms stad; Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ presenterade den 12 november ett budgetförslag för 2015. Att tillsammans bygga den jämlika och hållbara staden är utgångspunkten i budgeten. Fokus i budgeten ligger på att skapa förutsättningar för arbete och utbildning, fler bostäder och en likvärdig skola. Budgeten ska också främja ett Stockholm där klimat och miljö är i fokus.

Skattesatsen för 2015 är 17:68 per skattekrona, en höjning med 35 öre jämfört med 2014.

Med utgångspunkt i denna ambition kommer Stockholm jobba utifrån följande inriktningsmål under tiden fram till 2018. I denna budget för 2015 med inriktning för 2016 och 2017 fastslås fyra inriktningsmål för stadens verksamheter:

- 1. Ett Stockholm som håller samman**
- 2. Ett klimatsmart Stockholm**
- 3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm**
- 4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm**

1. Stockholm ska bli en socialt hållbar stad där alla barn ges lika möjligheter att uppnå kunskapsmålen, bostäder finns till rimliga hyror, alla äldre garanteras en trygg ålderdom och där jämställdhet, jämlikhet och tillgänglighet är självklara förutsättningar för politiken.

2. Stockholm ska bli en ekologiskt hållbar stad där cykel, gående och kollektivtrafik prioriteras. Ett effektivt och klimatsmart transportsystem kombineras med en ökad andel förnybar energi. Barn garanteras en giffri vardag och ekologisk mat serveras i stadens verksamheter.

3. Stockholm ska bli en ekonomiskt hållbar stad där ansvaret för stadens ekonomi kombineras med insatser för en bättre fungerande arbetsmarknad där rätten till jobb, utbildning och bostäder utgör grunden.

4. Stockholm ska bli en demokratiskt hållbar stad där arbetet med de mänskliga rättigheterna stärks, diskriminering motverkas och alla invånare garanteras samma rättigheter och möjligheter.

1. Ett Stockholm som håller samman

Utgångspunkten för stadens verksamhet ska vara:

- Staden ska arbeta mer förebyggande i socialtjänsten och göra tidiga insatser i skola.
- Skola och förskola ska utjämna möjligheter.
- Grundläggande individuella rättigheter som rätten till arbete och bo-ende ska säkerställas.
- God kvalitet i välfärden för alla ska prioriteras.

Jämlika goda uppväxtvillkor

Barns rättigheter ska särskilt värnas och åtgärder som gör att varje barn möter en god framtid ska prioriteras. Stockholm ska vara en stad där alla familjer, oavsett konstellation, ska behandlas lika. I Stockholm ska goda uppväxtvillkor gälla, oavsett var i staden en växer upp. Staden tillsätter en

barnombudsman. Ett handlingsprogram för barns rättigheter och inflytande, med utgångspunkt i barnkonventionen, ska utarbetas i dialog med barn och unga.

Utbildningen har hög kvalitet och elever får tid för lärande

Enskilt viktigast är att öka tiden som varje barn har med en pedagog. Fler lärare och pedagoger samt mindre skolklasser i framförallt lägre åldrar ger dokumenterat bättre skolresultat. Därför ska nödvändiga resurser tillföras skolan, takten i utbyggnaden av nya skolor öka och en strategi för lärarekrytering genomförs.

Alla barn har lika möjligheter i förskolan och skolan

Skolor med stora behov ska därför få bättre förutsättningar. Det socioekonomiska tillägget i resursfördelningen till skolan och förskolan ska utökas, och skolorna ska arbeta aktivt med att alla klarar skolan genom exempelvis organiserad hjälp med läx-läsning eller annat individuellt anpassat stöd. Skolor med låga kunskapsresultat ska ges förutsättningar att anställa de skickligaste lärarna och antalet specialpedagoger ska öka.

Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla.

Stockholms stads idrottspolitik utgår från ett folkhälsoperspektiv. Idrott och motion i unga år lägger grunden för en god hälsa genom hela livet, och ska därför vara tillgänglig för alla. Satsningar på idrotten ska vara jämställda och fokus ska ligga på barn-, ungdoms- och motionsidrott.

Stadens satsningar ska riktas särskilt mot dem som idag rör sig minst. Det betyder riktade satsningar i ytterstaden och ett ökat fokus på unga tjejer och personer med funktionsnedsättning.

Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo

Stockholm ska vara en stad för alla. Därför ska vi bygga både för unga, studenter och grupper med svag ställning på bostadsmarknaden. Allmännyttans huvudsakliga uppgift ska vara att bygga och förvalta bra bostäder till en rimlig kostnad.

För att sänka trösklarna till bostadsmarknaden ska staden införa möjligheten till kompiskontrakt, kommunal borgen för unga och studenter samt se över allmännyttans inkomstkrav. Insatser mot boendediskriminering ska genomföras.

Stadsplaneringen ska genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv och en strategi för ekosystemtjänster och grönytekompensation ska utarbetas och användas i planprocessen. Både nyproduktion och upprustning ska utgå från högt ställda krav på energianvändning, miljö och tillgänglighet.

Tryggare ålderdom

Stockholm ska genomföra en översyn av hur hemtjänsten organiseras, exempelvis när det gäller valet mellan LOV- och LOU-systemet, med syfte att det ska finnas tillräckligt många alternativ för en bra valfrihet och tillräckligt få för att staden ska kunna följa upp och garantera kvaliteten.

Ersättningsystemet för hemtjänsten ska i detta sammanhang utvärderas.

2. Ett klimatsmart Stockholm

Biltrafiken måste minska för att nå de nationella klimatmålen för vägtrafiken till 2030. Stombusstrafiken i innerstaden ska få fler egna körfält och ges ökad signalprioritering. Framkomligheten ska förbättras och nya cykelbanor ska byggas med bra bredder och hög standard genom ökade investeringar. Bättre förutsättningar ska skapas för fotgängare och sänkta hastigheter på

gator där oskyddade trafikanter blandas med motortrafik. Luften ska vara ren att andas och trafiksäkerheten ska höjas, framförallt vid stadens skolor. Luftkvaliteten ska förbättras genom bland annat minskad biltrafik, sänkt hastighet och minskad dubbdäcksanvändning.

Stockholm har ren luft och rent vatten

Arbetet med att skydda Stockholms vatten utvecklas så att den ekologiska statusen i sjöar och vattendrag förbättras. En handlingsplan för rent vatten ska genomföras och vattenkvaliteten ska stärkas exempelvis genom åtgärder för att möta eftersatt underhåll i vattenledningsnätet.

Det är enkelt att välja en miljövänlig livsstil

Barn ska ha rätt till en giftfri vardag i förskola och skola. Staden ska därför intensifiera arbetet med att kartlägga och ta bort gifter. Arbetet att kartlägga och åtgärda bristande inomhusluft och buller i förskola och skola ska snabbas på. Andelen ekologisk mat i förskola och skola ska öka. Staden ska verka för att minska matens miljöpåverkan, exempelvis genom ökad andel vegetarisk mat, inom sina verksamheter och en strategi för att uppnå 50 procent ekologisk mat ska utarbetas. Möjligheten att återvinna ska förbättras i Stockholm. Återvinningscentralerna ska skötas bättre, bli mer tillgängliga och möjligheterna till återbruk ska utökas.

3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Ungdomsarbetslösheten ska pressas tillbaka genom att unga erbjuds jobb, utbildning eller praktik senast inom 90 dagar. Uppföljningsansvaret förlängs och permanentas upp till 25 års ålder. Fler lokala insatser ska etableras i områden med hög ungdomsarbetslöshet. Personer som uppbär försörjningsstöd på grund av arbetslöshet ska i ökad utsträckning erbjudas anställningar inom staden i upp till ett år.

Arbetsmarknaden ska vara jämställd och fri från diskriminering. Alla ska, oavsett kön och etnicitet, ha lika tillgång till arbetsmarknadsinsatser och dessa ska utgå från individens behov. Riktade insatser till grupper som står långt från arbetsmarknaden ska intensifieras och långtidsarbetslösheten ska minska.

Satsningar på vuxenutbildningen är avgörande för minskad arbetslöshet och förbättrad matchning på arbetsmarknaden. Detta gäller både utbildning på grundläggande nivå och utbildning som är riktad mot bristyrken. Kvaliteten i Svenska för invandrare (SFI) ska höjas och undervisningen i större utsträckning individanpassas. Möjligheter att läsa svenska under föräldraledighet ska utökas. Utbudet inom Komvux ska utökas och kombinationsinsatser för personer som står långt från arbetsmarknaden prövas.

4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Stockholm ska sträva efter att bli en stad som genomsyras av jämställdhet, jämlikhet och frihet från alla former av våld och diskriminering. I en tid då rasismen och fascismen breder ut sig måste staden stärka arbetet för de mänskliga rättigheterna. Utgångspunkter för Stockholms stad är att:

- Ett systematiskt jämställdhetsarbete ska bedrivas med målsättning att uppnå de nationella jämställdhetsmålen.
- Ett systematiskt arbete för alla människors lika rättigheter ska bedrivas med utgångspunkt i CEMR-deklarationen och UNESCOs tiopunktsprogram mot rasism.

- En systematisk personalpolitik ska bedrivas för att staden ska vara en bra arbetsgivare genom bra anställningsvillkor.
- Ett systematiskt arbete för att göra Stockholm till en tillgänglig stad för alla.

Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till mänskliga rättigheter och barnkonventionen. Stockholm ska leda arbetet att säkerställa respekt för mänskliga rättigheter. Genom ett aktivt arbete mot diskriminering skapas förutsättningar för att fler ska kunna utvecklas som människor. Det ger ett rikare Stockholm. För att stärka arbetet inrättas ett råd för mänskliga rättigheter.

Rådet för mänskliga rättigheter

Kommunstyrelsen ska stärka sitt arbete för mänskliga rättigheter i Stockholm. Det nyinrättade Rådet för mänskliga rättigheter ska bevaka hur staden tar ansvar för de internationella konventioner och deklARATIONER som Sverige har anslutit sig till och vara en resurs för stadens alla verksamheter att utveckla ett jämställt, normkritiskt, antirasistiskt och tillgängligt arbetssätt.

Rådet ska ansvara för att samordna stadens arbete för mänskliga rättigheter. Det innebär bland annat att rådet kommer att ansvara för att utbilda personal, förtroendevalda och chefer inom stadens verksamheter, anordna konferenser på relevanta teman och verka för att öka kännedomen om mänskliga rättigheter bland stockholmarna.

Rådet ska fungera som ett forum för dialog mellan civilsamhället och politiker samt ta fram forskning och beslutsunderlag till politiker. Rådet kommer vidare att fungera som resurs i stadens arbete med lönekartläggning, genusbudgetering, hbt-certifiering och liknande verksamheter.

Om stadens ombudsmän: Barns rättigheter ska vara centrala för alla politikområden. För att garantera att barn- rättsperspektivet detta inrättas en kommunal barnombudsman. Med ökade resurser och ambitioner inom skola och välfärd förstärks förutsättningarna att se varje barns behov.

Äldreombudsmannen återinrättas 2015 som fysisk person under äldrenämnden och har en viktig uppgift för att bevaka äldres rättigheter och vid behov initiera förbättringar i stadens äldreomsorg. Äldre ska alltid kunna vända sig till en oberoende namngiven äldreombudsman. Kommunstyrelsen ska överväga äldre- och funktionshinderombudsmännens placering i organisationen.

Stockholm är fritt från diskriminering

Arbetet mot diskriminering ska intensifieras. Stockholms stad ska arbeta mot alla former av diskriminering och ojämlikhet. Stockholm ska vara en jämställd stad där makt, möjligheter och resurser fördelas jämnt oavsett kön och etnicitet. Ett genus- och antirasistiskt perspektiv ska integreras i stadens alla verksamheter. Alla ska ges samma förutsättningar. Vägen dit går via ett långsiktigt och systematiskt arbete baserat på målstyrning och uppföljning. Det förutsätter i sin tur tydliga målformuleringar för varje verksamhet, vilka måste kopplas till budgetutrymme. Budgetarbetet ska vila på könsuppdelad statistik och uppföljning av resursfördelningen. Staden ska i arbetet med budgeten för 2016 påbörja arbetet med genusbudgetering. Arbetet mot diskriminering ska intensifieras i samarbete med civilsamhället. I Stockholm ska alla kunna vara den de är. Stockholms stad ska besluta om ett hbtq- program. Insatser mot hat- och hetsbrott ska prioriteras och stadens verksamheter ska samverka med andra myndigheter och ideella organisationer för att alla ska kunna känna trygghet.

Stockholm är en tillgänglig stad för alla

Stockholm ska vara en tillgänglig stad för alla dess invånare. Alla, oavsett funktionsförmåga, ska ha rätt till full delaktighet. Stockholms stad ska höja ambitionerna för att bygga bort enkelt avhjälptra

hinder. Alla invånare ska kunna leva likvärdiga liv, ha lika möjligheter och kunna ta del i stadens utbud, oberoende av funktionalitet.

Byggnader, offentlig miljö och kollektivtrafik ska vara tillgängliga så att alla kan delta på lika villkor. Den otillgänglighet som råder i dag hindrar människor från att utvecklas, leva ut sin fulla potential och bidra till samhällsutvecklingen. En fördubbling av stadens extra satsning på investeringar i tillgänglighet görs.

Tillgängligheten ska öka i hela staden och samhällsinformationen ska finnas tillgänglig för alla. Nya bostäder ska vara tillgängliga och äldre bostäder ska vid renovering ses över för ökad tillgänglighet. Samhällets stöd till personer med funktionsnedsättning ska vara utformat utifrån en grund i antidiskriminering och jämlikhet, så att insatserna ska kunna leda till ökad självständighet, delaktighet, inflytande och bättre levnadsvillkor. Likvärdig utbildning är en rättighetsfråga.

Stockholmarnas tillgång till kultur och eget kulturskapande ska öka.

Bibliotekens roll ska stärkas. Genom satsningar på kulturskolan och sänkta avgifter ska alla barn och unga både själva kunna skapa och ta del av professionell kultur. Tillgången till kvalitativ kultur är en medborgerlig rättighet och ska inte bero på inkomst, kön eller bostadsadress.

Kraven på att nämnder och styrelser ska upprätta aktivitetsplaner som syftar till ideologiskt driven utförsäljning avskaffas. I verksamheter som rör välfärdssektorn ska staden verka för att entreprenörer öppet redovisar verksamhetens ekonomi, för att tydliggöra att medel avsatta för välfärd används för detta ändamål.

Stockholm är en demokratisk stad där medborgarna har inflytande

Stadsdelsnämnderna är ett viktigt verktyg i lokaldemokratien och ska ha resurser för att utveckla och följa upp verksamheten med invånarna, verksamma i området och anställda. Staden ska arbeta för en mer meningsfull lokal demokrati. Facknämnderna ska också se över hur de kan öka tillgängligheten och utöka kontakterna med de invånare i staden vars röster inte hörs idag. Det ska finnas ökade möjligheter att genomföra medborgarförslag. Successivt ska fler medborgarkontor öppnas för att närma stadens verksamheter till dess invånare.

Stadsdelsnämndernas inflytande ska stärkas genom att fler frågor behandlas politiskt, genom att ansvarsområdena tillförs och genom att centrala nämnder ska samverka bättre med stadsdelsnämnderna. Under 2015 ska staden utreda och arbeta utifrån att delar av ansvaret för park, natur och gatuskötsel kan tillföras till stadsdelarna. Parallellt ska staden se över stadsdelsnämndernas ansvar och indelning med inriktningen att stärka lokalt inflytande, effektiv förvaltning och rättsäkert bemötande av invånarna.

Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning

Upphandlings- och konkurrenspolicyerna ska revideras. Utgångspunkten för en ny upphandlingspolicy är att kvaliteten i verksamheterna ska stärkas och de anställdas rättigheter värnas. Därför ska staden i all upphandling ställa tydliga kvalitetskrav, såsom exempelvis krav på bemanning och utbildningsnivå.

En ny upphandlingspolicy ska också ta tydligt avstamp i perspektivet på offentlig upphandling som ett medel att driva utvecklingen i hållbar riktning. All upphandling ska ske med inriktningen att ILO:s kärnkonventioner respekteras.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för uppföljning av kommunfullmäktiges budget i sin helhet och arbetar med samtliga av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsåret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontoret har en central, strategisk roll som stöd till kommunstyrelsen.

Stadsledningskontoret har bland annat ett övergripande ansvar för:

- strategiska framtidsfrågor för staden
- ekonomi- och verksamhetsstyrning, resultatuppföljning samt leda utveckling- en av stadens investeringsstrategi
- förvaltning och utveckling av ekonomi-, personal- och verksamhetssystem samt it- infrastruktur
- kommunikationsstrategier, it-strategier, sammanhållen styrning av it-leveranserna, strategier för kvalitetsutveckling
- personalstrategier, ledarförsörjning, arbetsgivar- och pensionsfrågor
- upphandlings- och inköpsstrategier i staden
- säkerhetsarbete
- internationellt arbete
- strategiska mark-, exploaterings-, fastighets- och lokalfrågor samt bedömning- ar av förslag till större investeringar, inhyrningar och avvecklingar av lokaler
- strategiskt demokrati- och mångfaldsarbete
- strategiskt jämställdhetsarbete
- strategiskt tillgänglighetsarbete
- strategiskt antirasistiskt arbete
- strategiskt normkritiskt arbete
- service inom juridik- och skatteområdet till kommunstyrelsen och stadens nämnder och bolagsstyrelser
- stadsövergripande brukarundersökningar
- service och sekretariatsuppgifter åt kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, kommunfullmäktiges presidium, utskott, beredningar med mera
- säkerställa kommunkoncernens finansieringsbehov
- strategisk näringslivsutveckling
- strategisk regional kunskapsförsörjning och samarbete med universitet och högskolor
- stadens gemensamma statistik
- strategiskt klimatarbete

Kommunstyrelsen får i uppdrag att se över var det kommunövergripande samordningsansvaret för frågor om nationella minoriteter ska organiseras, utifrån att frågorna rör mänskliga rättigheter i ett stadsövergripande perspektiv.

Det nyinrättade rådet för mänskliga rättigheter ska bevaka hur staden tar ansvar för de internationella konventioner och deklARATIONER som Sverige har anslutit sig till och vara en resurs för stadens alla verksamheter att utveckla ett jämställt, normkritiskt, antirasistiskt och tillgängligt arbetssätt.

Barns rättigheter ska genomsyra stadens verksamheter. Under kommunstyrelsen ska en barnombudsman inrättas I samma uppdrag ska kommunstyrelsen överväga placering av äldre- och funktionshinderombudsmännen.

Utökad styrning av bostadsbyggandet

I takt med att Stockholm växer ställs krav på att fler bostäder byggs. Staden har antagit en ambitiös målsättning om 140 000 nya bostäder mellan åren 2010 och 2030. För att säkerställa att byggandet i närtid når nödvändiga nivåer kompletteras detta med en målsättning om 40 000 nya bostäder mellan 2014 och 2020. Höjda ambitioner för bostadsbyggandet kräver nya arbetssätt i staden.

Kommunstyrelsen ska i samråd med Stockholms Stadshus AB samordna arbetet med att ta fram nya studentbostäder. Bostadsbyggandet ska inte hindras av begränsade resurser i staden.

Inriktningen är bl a: Samordning för produktion av exempelvis grupp- och äldreboende för att svara mot behoven i en växande stad.

Kommunalisering av hemsjukvård

Det har påbörjats ett arbete med inriktningen att Stockholms läns kommuner ska ta över och skatteväxla hemsjukvården. Det övergripande målet för detta arbete är ”en god, trygg och säker vård samt en effektiv användning av samhällets resurser”. Staden ska utreda möjligheten att staden, som en försöksverksamhet, driver ett projekt avse-ende hemsjukvård i Södermalms stadsdelsnämnd tillsammans med landstinget utan att skatteväxling sker. Utvärderingsbarheten ska garanteras och halvtidsutvärdering genomföras.

Under 2015 ska kommunstyrelsen fortsätta arbetet med att genomföra en eventuell kommunalisering av hemsjukvården.

En hållbar och jämställd kompetensförsörjning och personalstrategi

Kommunstyrelsen ska ta fram en stadsövergripande mångfaldsplan som bland annat syftar till breddad rekrytering på alla nivåer inom staden. Särskilt prioriterat är att öka andelen utrikesfödda i chefspositioner inom staden och att arbeta för en jämn könsfördelning i verksamheter som riktar sig till barn och unga. Flerspråkighet och genus-kompetens ska vara en merit vid rekrytering och alla former av diskriminering och kränkande särbehandling ska aktivt motarbetas.

Strategisk it-utveckling

Stadens webbplats anpassas successivt för att göra det enkelt för stockholmarna och ge dem optimal nytta. Informationen och kommunikationen med invånarna i Stockholm sker mer och mer elektroniskt. Att kunna använda sig av internet är därför en viktig demokrati- och jämlikhetsfråga.

Bland annat följande aktiviteter (som berör funktionshindersaspekter) ska leda till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och inriktningsmål uppnås

- Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden göra en översyn av ersättningssystemet/modellen inom socialpsykiatri
- Kommunstyrelsen ska, i samverkan med äldre- och stadsdelsnämnderna, se över hur hemtjänstens kvalitet kan säkras i såväl kommunal som privat regi. I uppdraget ligger att se över organisationsformen och ersättningssystemet med inriktning att en väl fungerande kvalitetsuppföljning är viktigare än fri etableringsrätt
- Kommunstyrelsen ska möjliggöra yrkesintroduktionsanställningar och lärlingsanställningar inom sina verksamheter
- Arbetsmarknadsnämnden ska tillsammans med kommunstyrelsen och Stockholms Stadshus AB utarbeta en modell för hur krav i samband med offentliga upphandlingar och investeringar kan ställas på anställningar, praktikplatser och lärlingsplatser för personer långt ifrån arbetsmarknaden

- Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna ta fram gemensamma introduktionsprogram/mentorprogram för socialsekreterare och biståndsbedömare
- Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden och äldrenämnden ta fram stadsövergripande ledarutvecklingsprogram inom social-tjänst/biståndsbedömning
- Socialnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen utarbeta överenskommelser mellan stadsdelsnämnd och stadsdelsnämndens egen regiverksamhet inom verksamhetsområdet stöd och service till personer med funktionsnedsättning
- Kommunstyrelsen ska utreda gemensamhetsutrymmenas påverkan på hyres-höjningar på LSS-bostäder och SoL-bostäder

Stadsdelsnämnderna

Kommunfullmäktiges mål för stadsdelsnämnderna

Alla nämnder ska fastställa uppföljningsbara mål för sin verksamhet utifrån kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges mål för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

Stadsdelsnämnderna har ett särskilt rapporteringsansvar för följande av kommunfullmäktiges mål:

- Stockholm är en demokratisk stad där medborgare har inflytande
- Stockholm är fritt från diskriminering
- Stockholm är en tillgänglig stad för alla
- Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till mänskliga rättigheter och barnkonventionen

Stadsdelsnämndernas verksamhet ska jämställdhetsintegreras i syfte att synliggöra effekten av nämndens beslut och resursfördelning beroende på kön. Stadsdelsnämnderna ska också samverka med rådet för mänskliga rättigheter för att stärka arbetet mot diskriminering.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Stockholm ska vara en tillgänglig stad för alla invånare. Alla, oavsett funktionalitet, ska ha lika möjlighet till full delaktighet. Den otillgänglighet som råder i dag hindrar människor från att utvecklas, leva ut sin fulla potential och bidra till samhällsutvecklingen. Samhällets stöd till personer med funktionsnedsättning ska vara utformat utifrån en grund i antidiskriminering och jämlikhet, så att insatserna ska kunna leda till ökad självständighet, delaktighet, inflytande och bättre levnadsvillkor.

Stockholm – en stad för alla

Stadens program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning är ett styrdokument för alla stadens nämnder och bolagsstyrelser och ska göras tillämpligt i uppdrag som staden ger andra organisationer. Det övergripande målet med programmet är att alla i Stockholms stad ska ha tillgång till och kunna delta på lika villkor i samhällets gemenskap.

Programmet innehåller sju mål/resultat som ska uppnås för målgruppen. Nämnder och styrelser ska i sin verksamhetsplanering besluta om vilka tre relevanta aktiviteter per mål de ska prioritera för att under kommande år bidra till att målen uppfylls. I syfte att stödja nämnderna i deras framtagning av aktiviteter har funktionshinders-ombudsmannen i samråd med representanter från

handikapporganisationer tagit fram förslag på aktiviteter som stöder målen i programmet. Nämnderna uppmanas att ta del av förslagen.

Lyssna till brukarna

Stadsdelsnämnder ska på ett strukturerat sätt arbeta för att utveckla kvaliteten i verksamheten. Nämnderna ska ta fram mål, åtagande och aktiviteter som bidrar till att förbättra kvaliteten där resultaten i undersökningarna varit mindre bra. Därtill ska stadsdelsnämnderna stärka sitt samarbete för att säkerställa att likvärdigheten och samordningen mellan nämnderna fungerar på funktionshinderområdet överlag. Ingen invånare ska behöva, exempelvis vid en flytt, hamna emellan två nämnder som inte kommunicerat brukarens behov mellan sig enligt gällande lagar och regler.

Frågor som rör brukarens inflytande och delaktighet i att påverka den insats som ges ska prioriteras.

Kvalitetsfaktorer som till exempel kompetens, bemanning och kontinuitet ska också följas för att bedöma måluppfyllelsen.

Fler LSS-bostäder och SoL-bostäder ska planeras in

Utbyggnadstakten av bostäder för personer med fysiska och psykiska funktionsnedsättningar ska öka. Detta är ett stadsgemensamt ansvar och stadsdelsnämnderna ska säkerställa att årsmålet klaras, bland annat i samverkan med bostadsbolagen, stadsbyggnadsnämnden och fastighetsnämnden. Nämnderna ska kontinuerligt planera för att tillgodose behovet av dessa bostäder och löpande redovisa arbetet till kommunstyrelsens centrala genomförande-grupp.

Utbildningsinsatser för medarbetarna

I socialnämndens budget ingår sedan 2014 5,0 mnkr för utbildningsinsatser för verksamhetsområdet stöd och service till personer med funktionsnedsättning. Under en tvåårsperiod ska medlen användas till utbildningsinsatser inom bas- och specialistnivå. Inom basnivån är bemötandefrågor viktiga liksom kunskap om intersektionalitet, d.v.s. hur olika faktorer såsom funktionalitet, kön eller etnicitet samverkar

Kommunfullmäktiges mål för stadsdelsnämndernas verksamhetsområde

Nämnderna har ett särskilt rapporteringsansvar för följande av kommunfullmäktiges mål:

- Alla barn i Stockholm ska få jämlika uppväxtvillkor
- Stockholm ska vara fritt från diskriminering
- Staden ska vara tillgänglig för alla
- Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare

Alla invånare ska kunna leva likvärdiga liv, ha lika möjligheter och kunna ta del i stadens utbud, oberoende av funktionalitet.

- Rätten till arbete är grundläggande, och staden ska anställa fler personer med funktionsnedsättning på alla nivåer.
- Byggnader, offentlig miljö och kollektivtrafik ska vara tillgängliga så att alla kan delta på lika villkor.
- Funktionshindret ligger inte på en enskild person, utan beror på hur samhället ser ut. Staden ska stärka arbetet med att avskaffa kvarstående enkelt avhjälpbara hinder och öka såväl den fysiska tillgängligheten som tillgängligheten och delaktigheten i samhället i stort.
- Arbetet för att få fram fler bostäder för personer med psykisk eller fysisk funktionsnedsättning ska intensifieras. I samband med större bostadsexploateringsprojekt ska berörda

nämnder pröva om projekten kan innehålla en andel om minst fem procent lägenheter för särskilt boende för personer med psykisk eller fysisk funktionsnedsättning.

- I områden där det helt saknas gruppboende ska möjligheten att bygga sådana prövas i varje byggprojekt oavsett storlek. Samarbetet med handikapp- och brukarorganisationerna ska fortsätta utvecklas. Funktionshindersrådets roll ska stärkas, de ska engageras tidigt i planprocessen och kunna påverka beslut från början.
- Personer med funktionsnedsättning har rättighet till en god omsorg, vård och service, och likvärdiga bedömningar oavsett kön, ålder, etnicitet, religion, könsidentitet, könsuttryck, sexualitet eller bostadsadress. Alla som inte själva kan tillgodose sina behov i det dagliga livet har rätt till bistånd från samhället. Insatser ska utformas med respekt för den enskildes önskemål och val.
- Det ska finnas tillgång till heminstruktörer för alla synskadade och hörselskadade i alla stadsdelsnämnder.
- Andelen ekologisk mat ska öka i stadens LSS-verksamheter.
- Personer med funktionsnedsättning ska ges ett värdigt bemötande i sina kontakter med personal hos stadens nämnder, bolag och samarbetspartners. Här är Stockholms stads bemötandeguide, som har tagits fram av socialnämnden i samråd med funktionshinderrörelsen, ett viktigt redskap.
- Stockholms stads program för stöd till anhöriga ska ligga till grund för arbetet med anhörigstöd. Organisationer och föreningar som arbetar med funktionsnedsättning och tillgänglighetsfrågor har en viktig roll i att föra upp dessa frågor på dagordningen. Stödet till dessa organisationer ska stärkas.
- Personer som bor i gruppboende eller servicelägenhet har rätt till en stödperson. Ledsagning och kontaktperson ska inte avslås bara för att personer bor i gruppboende. De inskränkningar i ledsagning under semester som beslutades förra mandatperioden ska återställas.
- Möjligheten för personer med funktionsnedsättning att kommunicera med staden eller att utnyttja e-tjänster ska i största möjliga mån vara lika god som för övriga invånare. Information som publiceras på stadens webbplats ska även vara tillgänglig för personer med funktionsnedsättning. Förbättringsförslag ska tas fram i dialog med funktionshinderrörelsen.
- Deltagarna i daglig verksamhet ska ges möjlighet till kontakter med den ordinarie arbetsmarknaden. Stadsdelsnämnderna ska samarbeta med arbetsmarknadsnämnden i syfte att visa vägar till arbete.

Tillgänglig stadsmiljö för alla

Tillgänglighetsmålet är att Stockholm ska vara världens mest tillgängliga huvudstad.

I den centrala medelsreserven finns avsatt bland annat 100 mnkr för tillgänglighetsinvesteringar.

Stadsdelsnämnderna ska samverka med varandra och med trafiknämnden för ett snyggt och välskött Stockholm.

- Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar
- Stockholm är en tillgänglig stad för alla

I arbetet med att göra Stockholm tillgängligt för alla har stadsdelsnämnderna ett viktigt ansvar.

Tillgänglighetsfrågorna ska genomsyra verksamhetsplaneringen och vara en naturlig beståndsdel i det dagliga arbetet.

Lekplatser ska utformas så att barn med funktionsnedsättning kan använda dem och vid renovering ska hänsyn tas till tillgänglighetsskapande åtgärder. Via sitt ansvar över lekparkerna har också nämnderna ansvar för att dessa är säkra för barnen att vistas på. Nämnderna ska säkerställa att inga lekparker är i undermåligt skick. Parkvägar och parkbänkar ska tillgänglighetsanpassas. Arbetet med att rusta upp och tillgänglighetsanpassa stadens badplatser ska fortgå. Trappor ska vid upprustning kompletteras med ledstänger, barnvagnsramper och kontrastmarkering. Stadsdelsnämnderna ska även anlägga fler badbryggor och badstegar på lämpliga platser.

Från och med den 1 januari 2015 har trafiknämnden stadens samlade ansvar för cykelplanens pendlingsnät, då stadsdelsnämndernas ansvar överförs. Ansvar för befintliga drift- och underhållsavtal för cykelpendlingsstråk ska succesivt överföras från stadsdelsnämnderna till trafiknämnden i enlighet med stadens cykelplan.

Idag kan parkbänkar och papperskorgar vara placerade utefter cykelbanor då miljöerna inte alltid anpassats efter att gång och cykelbanor trafikseparerats. Stadsdelsnämnderna ska vara uppmärksamma på detta och anpassa miljöerna för att minska konfliktytor där gående behöver passera cykelbanor.

Personalförsörjning

Staden ska vara en bra arbetsgivare som erbjuder så bra arbetsvillkor att fler vill jobba i staden. Rätt till heltid och trygga arbetsvillkor är grundläggande för detta. Därför ska staden göra fasta anställningar till norm och minimera delade turer. Den som arbetar i Stockholm stad ska kunna leva på sin lön, därför görs en låglönesatsning.

Staden ska se över arbetstidsförläggning och heltidsnorm för personal inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning. Trygghet och god arbetsmiljö ska vara lika självklara i upphandlad verksamhet, därför ska Stockholm ställa krav på kollektivavtal och meddelarfrihet.

Jämställdhet, jämlikhet och frihet från diskriminering ska genomsyra personalpolitiken. Fler personer med funktionsnedsättning ska erbjudas anställning i staden. Diskriminering, trakasserier och kränkande särbehandlingska alltid motarbetas.

Socialpsykiatri

Stadsdelsnämnderna ska arbeta för att sysselsättningen bland personer med psykisk och neuropsykiatrisk funktionsnedsättning förbättras. Alternativen behöver anpassas efter individen och därför upparbetas kontakter med företagare i närmiljön för att åstadkomma ett mer varierat utbud. Därmed sprids även kunskap till företagen om vad målgruppen kan bidra med.

Socialnämnden har i samverkan med stadsdelsnämnderna och intresse-/brukarorganisationer tagit fram en handlingsplan för utveckling av socialpsykiatri i staden. Socialnämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna planera för utbyggnad av boenden för personer med psykisk funktionsnedsättning. Planering och genomförande ska utgå från handlingsplanen för utveckling av socialpsykiatri.

Det behövs en satsning på personliga ombud för psykiskt funktionsnedsatta. Det personliga ombudet kan hjälpa till med myndighetskontakter, överklaganden eller att formulera behov av vård, stöd och service. Tjänsten personliga ombud är under hårt tryck och behovet behöver följas noga. Det är också viktigt att höja ersättningen för boendestöd.

Barn, kultur och fritid

Kultur för alla- Alla barn och ungdomar ska, oavsett förutsättningar, ges möjlighet att uppleva och själva utöva olika former av kultur. Stadsdelsnämnderna ska fortsätta sitt arbete med att utöka utbudet av fritids- och kulturaktiviteter för barn och ungdomar med funktionsnedsättning. Verksamheter och föreningar som riktar sig till personer med funktionsnedsättning ska uppmuntras. Stadsdelsnämnderna ska fortsätta att stödja verksamheter som tillgodoser kulturutövning för stadens invånare av alla åldrar.

Ungdomar med funktionsnedsättning erbjuds att delta på samma villkor som alla andra. Utöver detta anordnas lovaktiviteter speciellt riktade för målgruppen såsom festkvällar med disco.

Fler barn och unga med funktionsnedsättning ska erbjudas möjlighet att delta i ordinarie sommarkoloniverksamhet. Inom verksamhet för LSS-kollo finns kollogårdar med olika inriktningar och anpassningar beroende på deltagarnas ålder och typ av funktionsnedsättning.

Äldreomsorg

Stöd till anhöriga. Staden ska ha varierade och flexibla stöd- och hjälpinsatser till de som vårdar anhöriga och närstående. Anhörigas behov ser olika ut. Stadsdelsnämnderna ska tillgodose behovet av avlastningsplats. Korttidsboenden ska också ge mervärde för de äldre. Anhörigkonsulenter, korttidsvård och stödplaner ska finnas.

Stockholms stads program för stöd till anhöriga ligger till grund för arbetet med anhörigstöd. Insatser för att underlätta för anhöriga fortsätter att utvecklas och utökas med uppsökande verksamhet.

För 2015 reserveras medel för en kvalitetsobservatör på halvtid per stadsdelsnämnd. Observatörerna blir nyckelpersoner i utvecklingsarbetet. För att säkra kvaliteten krävs att hela kedjan från beslut till utförande håller samman och att alla yrkesgrupper får förutsättningar att arbeta professionellt.

Även den långsiktiga kvalitetsuppföljningen ska ses över och behovet att återinföra äldreomsorgsinspektörer ska utredas.

Missbruk och beroende

Vård och behandling för personer med missbruk ska alltid utgå från den enskilde och huvudman ska inte vara avgörande för vilken typ av vård och behandling som ges.

Unga vuxna med etablerat missbruk behöver erbjudas kunskapsbaserade vård- och behandlingsinsatser som är anpassade till deras behov. Unga i riskzon och personer i tidigt skede av missbruk ska erbjudas lättillgängliga insatser.

Allt fler personer med missbruksproblematik får diagnosen neuropsykiatrisk funktionsnedsättning. Stadens socialtjänst ska fortsatt utveckla former för samverkan mellan socialtjänst, beroendevård och psykiatri för att forma insatser till denna målgrupp.

Barn till personer med missbruksproblematik ska alltid erbjudas stödgrupper. Sådana ska vara tillgängliga även under sommar- och vinterlov. Stadsdelsnämnderna och socialnämnden ska säkerställa att alla barn i behov av stödgrupp har tillgång till detta.

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämndens övergripande uppdrag är att stötta människor till arbete och att sammanföra stadens resurser med inriktning mot arbetsmarknad. Nämnden ansvarar bland annat för: stadens samlade arbetsmarknadsinsatser, samordning och uppföljning av arbetsmarknadsfrågor, integrations- och flyktingfrågor, nationella minoriteter, vuxenutbildning, utbildning i svenska för invandrare (sfi), information om stadens tillgängliga sommarjobb för ungdomar, kommunala uppföljningsansvaret för 16-19 åringar.

- Stockholm är en världsledande kunskapsregion
- Företag väljer att etablera sig i Stockholm
- Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva
- I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet

Oavsett ålder, kön, sexuell läggning, etnicitet, religion, funktionsförmåga, könsuttryck och könsidentitet ska det gå att få ett arbete som matchar utbildning och yrkeserfarenhet eller en utbildningsplats som passar intressen och förutsättningar. Arbetsmarknadsnämnden ska därför samverka med rådet för mänskliga rättigheter för att stärka arbetet mot diskriminering och motverka en etniskt- och könssegregerad arbetsmarknad.

Arbetsmarknadsnämnden ska erbjuda praktik- och ungdomsanställningar för unga, ett erbjudande som även ska riktas till unga som inte uppbär försörjningsstöd. Arbetsmarknadsnämnden ska, i samverkan med stadens bolag och styrelser, arbeta för att fler unga får möjlighet till anställning i staden genom ungdomsanställningsavtal och yrkesintroduktionsanställningar.

Nämnden ska vara pådrivande i arbetet för att öka antalet anställningar av personer med funktionsnedsättning i stadens verksamheter. I detta arbete ingår även att samverka med företag och andra organisationer för att skapa fler praktikplatser, feriearbeten och möjlighet till arbete för personer med funktionsnedsättning. Nämnden ska fortsätta arbetet med så kallade serviceassistenter inom barn- och äldreomsorgen för personer med lindrig utvecklingsstörning. Arbetsmarknadsnämnden ska leda arbetet med stadens sommarjobb och sträva efter att kunna erbjuda alla unga i åldern 16-19 sommarjobb.

Kommunal vuxenutbildning ska stödja och stimulera vuxna i sitt lärande. Utgångspunkten för utbildningen är den enskildes behov och förutsättningar. Vuxenutbildning bedrivs i staden av skolor i egen regi samt av externt upphandlade anordnare. Yrkesinriktade kurser inom vuxenutbildningen är mycket populära och leder i hög grad till arbete. Arbetsmarknadsnämnden ska erbjuda yrkesutbildningar till personer som har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden ska fokusera på projekt som bedöms vara realistiska att genomföra under mandatperioden utifrån projektens beslutsläge, måluppfyllelse och ekonomi. Hyresrätter och bostäder för unga, studenter och andra grupper som står långt från bostadsmarknaden ska vara prioriterade.

Arbetet för att få fram fler bostäder för personer med psykisk eller fysisk funktionsnedsättning ska intensifieras. I samband med större bostadsexploateringsprojekt ska berörda nämnder pröva om

projekten kan innehålla en andel om minst fem procent lägenheter för särskilt boende för personer med psykisk och fysisk funktionsnedsättning. I områden där det helt saknas gruppboendestäder ska möjligheten att bygga sådana prövas i varje byggprojekt oavsett storlek.

Fastighetsnämnden

Stadshuset ska vara tillgängligt för alla. Arbetet med att tillgänglighetsanpassa Stadshuset för personer med funktionsnedsättning ska intensifieras. Därmed ger staden fler personer, såväl stockholmare som turister, möjlighet att på ett enkelt sätt besöka Stadshuset.

Fastigheternas underhåll ska långsiktigt hålla en god nivå för att möjliggöra en professionell förvaltning och en adekvat hyressättning. Där underhållet varit eftersatt ska detta stärkas enligt nämndens långsiktiga underhållsplan. Nämnden ska upprätta en långsiktig underhållsplan för stadens idrottsanläggningar i samarbete med idrottsnämnden. Fastighetsnämnden ska inom beslutad budget avsätta medel för tillgänglighetsanpassning.

Fastighetsnämnden ska fortsätta arbetet med att tillgängliggöra alla sina publika lokaler för personer med funktionsnedsättning.

Idrottsnämnden

Idrottsnämnden ska samverka med andra aktörer för att nå personer med funktionsnedsättning, flickor med utländsk bakgrund samt barn och ungdomar som idag inte idrottar. Idrottsbonusen, som syftar till att nå barn och ungdomar som inte nås genom den traditionella föreningsidrotten är ett viktigt medel för att lyckas i detta arbete tillsammans med ett gott samarbete mellan idrottsnämnden och föreningslivet.

Tillgänglig idrott och fritid för alla

Nämnden ska arbeta aktivt för att utveckla utbudet av idrotts- och fritidsverksamhet för barn och ungdomar med funktionsnedsättning. Andelen barn och ungdomar med funktionsnedsättning som deltar i fritidsverksamhet ska öka.

Tillgängligheten inom idrotts- och motionslivet ska öka med målet att barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning ska kunna utöva idrott och besöka idrottsanläggningar under samma förutsättningar som andra. Utbudet av idrotts- och fritidsaktiviteter ska kommuniceras och anpassas till barn med funktionsnedsättning.

Nämnden ska verka för att föreningslivets ledare får möjlighet till relevanta utbildningar, bland annat i arbetet för att förebygga diskriminering, kränkningar och mobbning inom idrotten. Nämnden ansvarar för att sådana utbildningsinsatser finns att tillgå.

Kulturnämnden

Nämnden ska arbeta aktivt för att utveckla utbudet av kulturverksamhet för barn och ungdomar med funktionsnedsättning. En del i det arbetet består av satsningar på kulturens infrastruktur, särskilt i ytterstaden. Det lokala kulturlivet ska främjas.

Stadens samlingslokaler och hemgårdar utgör en lokal bas i stadens närområden där de ofta fungerar som infrastruktur för kreativ verksamhet, samtal och möten. De är mycket betydelsefulla som demokratisk mötesplats och träffpunkter för stockholmarna, särskilt för de prioriterade grupperna barn- och ungdomsverksamhet samt föreningar för personer med funktionsnedsättning.

Lokal- och verksamhetsutbudet ska vara levande, mångkulturellt, attraktivt, modernt och innovativt så att människor kan mötas, samarbeta och verka genom föreningar, klubbar, institutioner och företag. Nödvändiga investeringar och upprustningar behöver göras för att göra lokalerna mer tillgänglighets- och verksamhetsanpassade.

Tillgängligheten till stadsarkivets material och kunskap ska på bästa sätt komma stockholmarna till del. Stadsarkivet ska även upprätthålla god tillgänglighet för människor med funktionsnedsättning.

Servicenämnden

Servicenämnden ska utvidga och vidareutveckla kontaktcenter Stockholms service så att stockholmarna och de företag som vill verka i staden får ett snabbt och professionellt bemötande, en enklare och tydligare kanal för information och lättillgänglig kvalificerad service. Informationen ska vara tillgänglig med särskild hänsyn till människor med funktionsnedsättning och ska ges på flera språk inklusive minoritetsspråken. I det arbetet ska en särskild satsning göras på att ytterligare underlätta för familjer att ansöka till kollo. Informationen om att ansöka till kollo ska tillgängliggöras och förstärkas.

Socialnämnden

Nämnden har ett särskilt rapporteringsansvar för följande av kommunfullmäktiges mål:

- Alla barn i Stockholm har jämlika uppväxtvillkor
- Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla
- Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva
- Stockholm är fritt från diskriminering
- Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld
- Stockholm är en tillgänglig stad för alla
-

Socialnämnden ansvarar bland annat för kommunövergripande frågor rörande stöd och service till personer med funktionsnedsättningar (psykiska och fysiska), socialtjänstens barn- och ungdomsverksamhet, missbrukarfrågor, ekonomiskt bistånd, hemlöshetsfrågor och samarbete med frivilligorganisationer på det sociala området. Socialnämnden ansvarar för branschråd med utförare inom funktionshinderområdet.

Socialtjänstens arbete grundas på respekt för den enskilde individens önskemål och val där denne ska ha inflytande över och vara delaktig i utformandet av insatsen. Stadens verksamheter ska arbeta med evidensbaserade metoder och kunskapsbaserad praktik. Ett genusperspektiv ska genomsyra allt arbete

som nämnden gör. Social-nämnden ska samverka med Rådet för mänskliga rättigheter för att utveckla och systematisera stadens arbete för mänskliga rättigheter, genom ett jämställt, normkritiskt och antirasistiskt angreppssätt.

Stadens socialtjänst ska utveckla rutiner och metoder för att inventera målgrupperna och för att upptäcka våldet och hitta våldsutsatta. Ett större fokus behöver läggas på att utveckla det preventiva arbetet för att angripa våldets ursprung.

Funktionsnedsättning

Alla, oavsett funktionsförmåga, ska ha rätt till full delaktighet. Alla människor i Stockholm har rätt att leva ett tryggt och utvecklande liv. Stödet till personer med funktionsnedsättning ska vara av hög kvalitet och biståndsbedömningen ska vara likvärdig över staden. Arbetet för att bygga bort enkelt avhjälpna hinder ska intensifieras. Staden ska införa tydliga sanktioner, som är kopplade till stadens riktlinjer om tillgänglighet. Det ska vara kännbart för alla aktörer som bygger, äger eller driver verksamhet i lokaler om de inte tar bort enkelt avhjälpna hinder. Information som publiceras på stadens webbplats ska vara tillgänglig även för personer med funktionsnedsättning.

Socialnämnden ska tillsammans med äldrenämnden fortsatt utreda insatser för äldre fyllda 65 år i bostad med särskild service, LSS, i syfte att ta fram en helhetssyn vad gäller insatser som daglig verksamhet och aktiviteter för en stimulerande miljö.

Socialnämnden ska arbeta med målgruppen yngre demenssjuka och driva projektet ”Stödinsatser till personer yngre än 65 år med demenssjukdom, deras anhöriga och barn.” Projektets mål är att personer under 65 år med demenssjukdom, tillsammans med närstående och barn får de stödinsatser de har behov av, i tid och i tillräcklig om-fattning. Information ska spridas om att anhörigstöd ska erbjudas närstående till personer med funktionsnedsättning.

Staden har brist på bostäder med särskilt stöd och service, och arbetet för att få fram fler ska intensifieras. Bostadsexploateringsprojekt med minst 100 bostäder ska inne-hålla en andel om minst fem procent bostäder med särskilt stöd och service. I områden där det helt saknas gruppbo-städer ska möjligheten att bygga sådana prövas i varje byggprojekt oavsett storlek. Inom ramen för genomförandegruppens arbete ska nämnden delta i samordning och utveckling av utbyggnaden av bostäder med särskilt stöd och service. Nämnden ska även tillsammans med Micasa Fastigheter i Stockholm AB genomföra en utredning om fördelningen av kostnader för gemensamhetsytor i LSS-bostäder.

Dokumentationsverktyget DUR (Dokumentation, Utvärdering, Resultat) ska implementeras inom funktionshinderområdet. Arbetet med att stärka barnperspektivet i handläggningen med barn med funktionsnedsättning ska fortsatt utvecklas. Ett barn-perspektiv, och barnets eget perspektiv, ska vägas in i alla bedömningar. Kunskap och metoder för att öka delaktigheten i handläggningen och under genomförandet av insatser till personer med funktions-nedsättning ska vidareutvecklas. Stockholms stads program för stöd till anhöriga ska ligga till grund för arbetet med anhörigstöd. Kunskap om intersektionalitet, ska utvecklas och spridas ytterligare.

Personer med funktionsnedsättning ska på ett enkelt sätt kunna kommunicera med Stockholms stad. Det är viktigt att kontaktcenter har kunskap och kompetens kring de tekniska hjälpmedel som används av personer med funktionsnedsättning.

Socialpsykiatri

Möjligheterna till sysselsättning för personer med psykisk och neuropsykiatrisk funktionsnedsättning ska förbättras. Den enskildes inflytande ska öka. Till exempel kan upparbetade kontakter med företagare i närmiljön åstadkomma ett mer varierat utbud. Därmed sprids även kunskap till företagen om vad målgruppen kan bidra med. Samarbetet mellan kommun och landsting för personer med psykisk funktionsnedsättning ska öka.

År 2010 infördes valfrihet inom socialpsykiatrin för insatserna boendestöd, bostad med särskild service, stödboende och sysselsättning. I samband med detta utformades en ersättningsmodell för utförarna som bygger på en fast ersättning i tre nivåer för samtliga insatsformer. Några år har gått sedan ersättningssystemet infördes och därför ska kommunstyrelsen i samarbete med socialnämnden genomföra en översyn samt föreslå eventuella förändringar av befintlig ersättningsmodell. Socialnämnden har i samarbete med stadsdelsnämnderna och intresse-/brukarorganisationer tagit fram en handlingsplan för utveckling av socialpsykiatrin i staden de närmaste åren. Socialnämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna planera för utbyggnad av boenden för personer med psykisk funktionsnedsättning. Planering och genomförande ska utgå från handlingsplanen för utveckling av social-psykiatrin.

Nämnden har ett ansvar för att vidareutveckla utrednings- och uppföljningsinstrumenten och den individuella uppföljningen samt att ge stöd och insatser som leder till ökad självständighet och att målsättningarna med insatserna uppnås. Socialnämnden ansvarar fortsatt för att sammanställa uppföljningen och utveckla kunskapsbaserade arbetssätt. I ansvaret ingår också att utbildning ska ske regelbundet samt att uppföljningsinstrumentet ska utvecklas vid behov.

Kompetensförsörjning

De anställdas förutsättningar att utföra sitt arbete är avgörande för kvaliteten på social-tjänsten. Den höga rörligheten bland socialsekreterare och biståndsbedömare får effekter på kvalitet, kontinuitet och arbetsmiljö. För att säkerställa en rättssäker myndig-hetsutövning och trygga en god kompetensförsörjning ska socialnämnden och stads-delsnämnderna ges förutsättningar att alltid erbjuda nya medarbetare en gedigen introduktion och stöd till medarbetare med kort erfarenhet i form av handledning och mentorskap.

Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden och stadsdelsnämnderna ta fram förslag på ett introduktionsprogram för socialsekreterare och biståndsbedömare samt ta fram förslag på hur handledning/mentorskap för medarbetare med kort erfarenhet kan genomföras.

Medarbetare inom verksamhetsområdet individ- och familjeomsorg samt stöd och service till personer med funktionsnedsättning har fortsatt behov av kompetensutveckling. Stockholms stad avsätter 10,0 mnkr för att genomföra en tvåårig satsning på kompetensutveckling för socialtjänstens medarbetare inom bland annat motiverande samtal (MI), bemötandefrågor i socialt arbete, LVU (lagen om vård av unga), norm-kritik och barnrättsfrågor.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden ansvarar bland annat för fysisk planering i staden. Utöver nämndens huvuduppgift att effektivt ta fram planer och bygglov för nya bostäder ingår i detta ansvar övergripande planering för bland annat bostadsförsörjning, arbetsplatser, miljö och infrastruktur. Detta

innebär även ansvar för förverkligandet av översiktsplanen. Nämnden har myndighetsansvar för planprocess, bygglov, bygganmälan och namngivning. Nämnden beslutar om bidrag till bostadsanpassning för personer med funktionsnedsättning. Nämnden ska enligt gällande lagstiftning handlägga ärenden om anmälan från allmänheten om otillgänglig miljö, så kallat enkelt avhjälpta hinder.

Planering för en långsiktigt hållbar stad

Staden ska tillämpa flexibla parkeringstal men hela tiden sträva efter att hålla så låga parkeringstal som möjligt. Exploaterings-, stadsbyggnads- och trafiknämnderna ska under året gemensamt ta fram förslag för parkeringstal för bil och cykel vid nybyggnation. För student- och ungdomsbostäder behövs endast de bilparkeringsplatser som krävs ur tillgänglighetssynpunkt.

När det gäller arbetet med att förbättra Stockholms avfallshantering ska stadsbyggnadsnämnden vid ny- och ombyggnation sträva efter att byggföretag och fastighetsägare installerar fastighetsnära källsortering.

Stadens parker ska utvecklas med nya metoder för planering av grönområden. Nya parker ska anläggas som en naturlig del av stadsutvecklingsområden. Fler lekparker ska utvecklas och göras tillgängliga för barn med funktionsnedsättning. Särskilda in-satser ska vidtas för att öka antalet träd i staden.

Utvecklad dialog och hög servicenivå

Nämnden ska följa upp detaljplanarbetet utifrån tids- och kostnadsaspekter. Den upplevda servicegraden och effektiviteten ska öka och den faktiska handläggningstiden ska minska. Därutöver ska nödvändiga resurser läggas på arbetet med att handlägga anmälningar om enkelt avhjälpta hinder.

Ett högt bostadsbyggande

Arbetet för att få fram fler bostäder för personer med psykisk eller fysisk funktionsnedsättning ska intensifieras. Bostadsexploateringsprojekt med minst 100 bostäder ska innehålla en andel om minst fem procent lägenheter för särskilt boende för personer med psykisk eller fysisk funktionsnedsättning. I områden där det helt saknas gruppboende ska möjligheten att bygga sådana prövas i varje byggprojekt oavsett storlek.

Trafiknämnden

Nämnden ansvarar för strategisk trafikplanering i staden, utveckling av trafiksäkerheten och trafikövervakning. Nämnden ansvarar för gatuskötsel och har investeringsansvar för gator, vägar, vissa torg och parker och ska som huvudman för allmänna platser och som väghållare samordna och utveckla stadsdelsnämndernas tekniska verksamhet. Nämnden ansvarar även för skötseln av stadens samtliga träd på gatumark och för markupplåtelse.

Ansvar för stadens renhållningsverksamhet flyttades den 1 juli 2014 från trafiknämnden till Stockholm Vatten AB. I samband med detta inrättades en avfallsnämnd.

Ett rent, tryggt och tillgängligt Stockholm

Stockholm ska vara tillgänglig för alla. I planeringen av stadens utveckling ska stockholmarnas behov beaktas oavsett om de vill gå, ta cykeln, åka kollektivt, behöver ta bilen, har funktionsnedsättning eller vill komma fram med en barnvagn. Trafiknämnden ska genomföra en översyn av kontrastmarkeringen

av trappor i staden och åtgärda eventuella brister. Staden måste vara tillgänglig även för dem som har funktionsnedsättningar. Arbetet med ökad tillgänglighet ska intensifieras.

Stockholm ska ha en trafikmiljö som utgår från de oskyddade trafikanterna. En sänkning av hastigheten på fler huvudgator ska införas under 2015. Arbetet med trafiksäkerhet och de årliga handlingsplanerna som följer av stadens trafiksäkerhetsprogram ska vara prioriterat. Trafiknämnden ska stärka arbetet för säkrare skolvägar.

En tätare stad med nya stora bostadsområden, vägbyggen, reparationsarbeten och en järnvägstunnel genom hela city stärker Stockholms konkurrenskraft men innebär också risker. Trafiknämnden ska arbeta aktivt med att förebygga trafikolyckor och skapa säkrare trafikmiljöer. Särskild vikt ska läggas vid trafiksäkerheten vid skolor, förskolor, tungt belastade och olycksdrabbade gång- och cykelstråk och andra miljöer med många utsatta trafikanter. Andelen barn som kan gå och cykla säkert till skolan ska öka och farliga miljöer ska identifieras och byggas bort. Barnkonsekvensanalyser ska genomföras inför beslut.

Nämnden ska fortsätta arbetet med bättre och energieffektiv belysning för ökad trygghet och för att lysa upp stadsrummet under mörka vintermånader. Platser som upplevs som otrygga och där sikten är dålig för trafikanterna ska förbättras.

För att säkerställa en god framkomlighet under vinterhalvåret ska trafiknämnden intensifiera arbetet med att följa upp hur snöröjningen efterlevs i hela staden. Särskilt fokus ska läggas på snöröjning av gång- och cykelbanor utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden är nämnd för Stockholms stads skolväsende och fristående för-skola samt ansvarar för drift av kommunal verksamhet inom fritidshem, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola.

Stadens skolor ska bedriva en undervisning som ger hög kunskapsutveckling för alla elever. För detta krävs tydliga kunskapskrav och höga förväntningar. Skolorna ska arbeta normkritiskt, antirasistiskt och erbjuda en verksamhet fri från stereotypa köns-roller. Utbildningsnämnden ska samråda med rådet för mänskliga rättigheter.

Skollokaler

Behovet av verksamhetsanpassningar och därtill hörande modernisering av bland annat installationer ökar. Det nu gällande ramavtalet möjliggör genomförandet av dessa. Arbetet med lednings- och kvalitetsutveckling inom bolaget ska även fortsättningsvis prioriteras.

Tillgängligheten både i undervisningen och i den fysiska miljön för elever med funktionsnedsättning ska vara god i Stockholms skolor. Arbetet med att anpassa skolor med bristande tillgänglighet ska fortgå. Vid om- och nybyggnation ska förskolor och skolor i den mån det går utrustas med tillagningskök.

För att förbättra fritidshemmens verksamhet ska en översyn av de lokaler som används utföras.

Skolornas arbete med att formulera mål och åtgärdsprogram för enskilda elever är centralt för detta. Det är rektors ansvar att varje elev får det stöd som krävs.

Alla elever ska ha en god skolgång anpassad för sina behov. För att garantera detta ska fler specialpedagoger och elevassistenter anställas. Skolorna ska säkerställa att läro-medel är anpassade för elever med behov av särskilt stöd och att lämplig teknik finns att tillgå för elever som är i behov av detta. Detta gäller särskilt grundsärskolan och gymnasiesärskolan. Arbetet med CSI-grupper i stadens skolor ska utvecklas. Det är viktigt att prövningen av vilka elever som är berättigade till särskilt stöd sker på ett rättssäkert sätt och att förutsägbarheten för dessa elever ökar. De elever som är berättigade till tilläggsbelopp för extra stöd ska kunna tilldelas det för längre perioder än ett år.

Elevhälsa

Att stärka både den fysiska och psykiska hälsan är centralt för elevernas välmående och förmåga att tillgodogöra sig kunskap. Elevhälsoarbetet ska vara förebyggande och integreras i skolans alla verksamheter.

Elevhälsans olika kompetenser måste samverka tillsammans och med lärarna för att alla elever ska få möjlighet att uppnå kunskapsmålen. På varje skola ska det finnas elevhälsoteam med tillgång till skolkuratorer, skolpsykologer, skolsköterskor och specialpedagoger så att stöd kan påbörjas inom rimlig tid. För att säkra elevers rätt till stöd och bidra till alla elevers rätt till likvärdig utbildning ställs tydliga krav på hur elevhälsoarbetet ska ledas. Ansvar och uppdrag tydliggörs i ett kvalitetsprogram för såväl rektor och elevhälsans yrkesprofessioner som övrig personal i skolan.

För att uppmärksamma barns behov tidigt krävs ett nära samarbete mellan föräldrar, skolans elevhälsoteam, sociala myndigheter och barnpsykiatri.

Grundsärskola

Alla elever har olika behov och behöver få en utbildning som är anpassad just för dem. Det är först då som alla ges lika chanser. Grundsärskolans uppgift är att ge eleverna möjlighet att utvecklas utifrån sina förutsättningar, såväl kunskapsmässigt som socialt. Elever i grundsärskolan har samma rätt till utveckling och lärande som andra elever.

Grundsärskolans kunskapsuppdrag ska utvecklas och stärkas. Utbildningen ska vara anpassad efter varje elevs förmåga och behov av utmaningar. Utbildade speciallärare och specialpedagoger är mycket viktiga. Elever i grundsärskolan ska ha samma rätt som andra elever att välja skola. Elever i sarskolan ska få möjlighet att, vid tillfällen som är lämpliga för dem, delta i undervisning tillsammans med grundskolans elever.

Gymnasiesärskola

Gymnasiesärskolans kunskapsuppdrag ska utvecklas och stärkas. Elever i gymnasie-särskolan ska ha samma rätt till utveckling och lärande som andra elever. Rätten att välja skola och program ska gälla alla stadens elever.

Utbildningen i gymnasiesärskolan ska vara anpassad till elevens förmåga och behov av utmaningar. Utbildade speciallärare och specialpedagoger är mycket viktiga för en välfungerande gymnasiesärskola. Gymnasiesärskolan och arbetsmarknadsnämnden måste samverka för att fler personer ska ges möjlighet att komma ut i ordinarie arbetsmarknad.

Äldrenämnden

Äldrenämnden samordnar och ska bidra till utvecklingen av äldreomsorgen och medverka till att äldre behandlas jämlikt oavsett kön och andra diskrimineringsgrunder. Nämnden ansvarar för att följa upp stadens samlade äldreomsorg och sammanställa information från stadsdelsnämnderna.

Alla äldre över 85 år har rätt till ett tryggt boende. Ingen äldre med stora omsorgsbehov eller som lider av oro och isolering ska behöva bo kvar i en otrygg miljö mot sin vilja. Staden ska hjälpa alla över 85 år med ett tryggt äldreanpassat boende, till exempel bostadsanpassning eller byte till lägenhet som är tillgänglig. Bedömningen av rätt till servicehus och vård- och omsorgsboende ska också bli mer generös, för att tillgodose dessa behov.

Boendevalternativen för äldre ska breddas. Det ska finnas olika boendeformer som passar individuella behov. Finskspråkigas rätt till äldreboende på finska ska tillgodoseas. Närheten till service är viktig. Under kommande tio år minskar antalet äldre över 80 år för att därefter öka igen. Då ökar också behovet av olika former av vård- och omsorgsboende. Vård- och omsorgsboende, servicehus, korttidsboende, trygghetsboende och seniorboende ska ses över och utvecklas i riktning mot mer hemliknande enheter och enklare övergångar när omsorgsbehoven ökar.

Behovet av bostäder för äldre med missbruksproblem respektive psykisk funktionsnedsättning ska tillgodoses. De kommunala bostadsbolagen har en viktig roll för att skapa tillgängliga bostäder, och har fått ett särskilt uppdrag om detta.

De allra flesta äldre vill bo kvar i sin bostad så länge de känner sig trygga i hemmet. Äldre som önskar ska kunna bo kvar i sin bostad eller äldreboende till livets slut utan att behöva flytta, även om behoven av vård och omsorg ökar. Äldre har olika önskemål. När det egna hemmet inte längre upplevs tryggt ska biståndsbedömningen till äldreboenden vara generös. Servicehus har en viktig roll som mellanboende och som en del av mångfalden av boende- och stödformer. Staden behöver tydliggöra vilka behov olika former av bostäder för äldre ska tillgodose, för att höja trygghet och skapa gemenskap.

Överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämndens uppgifter är att utifrån gällande lagstiftning, i huvudsak föräldrabalken och förmyndarskapsförordningen, garantera rättstrygghet för personer som inte själva kan sköta sin ekonomi, bevaka sin rätt eller sörja för sin person. Dessa personer, huvudmännen, som kan vara gamla, sjuka, ha en funktionsnedsättning eller vara underåriga, förses med god man eller förvaltare, över vilka överförmyndarnämnden utövar tillsyn och kontroll.

Med anledning av propositionen 2013/14:225 "*Bättre förutsättningar för gode män och förvaltare*", kommer det formella ansvaret för att utreda behov av god man och förvaltare som idag ligger på tingsrätterna i Stockholm, Solna och Södertörn att flyttas till överförmyndarnämnden. Det nya uppdraget kommer att innebära att nämnden får nya arbetsuppgifter, vilket gör att nämnden under året behöver skapa en organisation som svarar mot nämndens nya åtaganden.

Överförmyndarnämnden ska under året fortsatt bedriva ett aktivt förändringsarbete mot en effektivare organisation, och löpande följa upp effektiviteten i de förändringar som genomförts. Det är av största vikt att nämnden tar sitt ansvar för att säkerställa rättssäkerheten gentemot huvudmannen.

Nämnden behöver skapa en väl fungerande ärendehantering och förbättra tillgängligheten genom en förbättrad kommunikations-strategi. Det är viktigt att fortsätta arbetet med att samordna gode män och förvaltare. Nämnden har inlett och ska fördjupa samarbetet med Godmansföreningen där medlemmarna som har praktiskt erfarenhet av godmanskap deltar vid utbildningar av presumtiva gode män. Nämnden ska arbeta vidare med att skapa en rekryteringsdatabas för gode män.

Bostadsbolagen

Stadens bostadsbolag ska särskilt prioritera byggandet av hyresbostäder som unga, studenter och andra grupper med svag ställning på bostadsmarknaden har råd att efterfråga. Samtidigt ska bolagen sänka bygg- och produktionskostnaderna i övrig nyproduktion i syfte att få ner hyreskostnaderna. Trösklarna till bostadsmarknaden ska sänkas genom en modernisering av bolagens godkännandekrav i samband med inflyttning.

- aktivt verka för fler hyresbostäder som unga, studenter och andra grupper med svag ställning på bostadsmarknaden har råd att efterfråga
- fortsätta arbetet för att minska antalet avhysningar, särskilt av barnfamiljer, genom samarbete med stadsdelsnämnderna, socialnämnden och landstinget
- bidra till stadens mål om att förmedla 400 nya tränings- och försökslägenheter samt Bostad Först- lägenheter per år
- utreda möjligheterna att genomföra enklare åtgärder för att öka tillgängligheten så att äldre ska ha möjlighet att bo kvar hemma längre och underlätta för äldre eller personer med funktionsnedsättning att byta till en lägenhet i entréplan eller till hus med hiss
- i samråd med berörda nämnder inventera möjligheten att omvandla befintliga byggnader till grupp- och servicebostäder, samt underlätta tillskapandet av bostäder för personer med funktionsnedsättning
- fortsätta tillgänglighetsanpassningen av fastigheterna
- Micasa AB - i samråd med berörda nämnder och bolagsstyrelser fortsätta att anpassa befintligt bestånd till behoven hos målgruppen äldre och personer med funktionsnedsättning

Bostadsförmedling Stockholm AB

Bolagets uppgift är att svara för reguljär bostadsförmedling, evakuering och för-medling av förturslägenheter inklusive försöks- och träningslägenheter, förmedling av lägenheter till stadens bostadsbolags internköer samt förmedling av kategoribostäder såsom student- och trygghetsboenden.

- bidra i arbetet att effektivt förmedla försöks- och träningslägenheter

Stockholms Hamn AB

Stockholms Hamn AB har i uppgift att tillgängliggöra stadens kajer och delta i det fortsatta arbetet med implementering av en stadsövergripande kajstrategi

INDIKATORER FÖR VERKSAMHETSMÅLEN

Under respektive fyra inriktningsmål redovisas kommunfullmäktiges mål för verksamheterna. Dessa följs upp av kommunstyrelsen med mätbara indikatorer. Förslag på ytterligare indikatorer kommer att tas fram under 2015. Under respektive nämnd eller verksamhetsområde redovisas kommunfullmäktiges indikatorer och aktiviteter. Därutöver finns i förekommande fall obligatoriska nämnd/bolagsindikatorer, som nämnden eller bolaget följer upp.

1. Ett Stockholm som håller samman

Verksamhetsmålet ”Alla barn i Stockholm har jämlika uppväxtvillkor” följs upp med följande indikatorer:

- Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd

Verksamhetsmålet ”Utbildningen har hög kvalitet och elever får tid för lärande” följs upp med följande indikatorer:

- Andel förskollärare av antal anställda
- Antal förskolebarn per anställd
- Andel nöjda föräldrar i förskolan
- Personalens bedömning av ”förskolans förmåga att stödja barns lärande och utveckling”
- Antal barn per grupp
- Andel elever i årskurs 9 som uppnått målen i alla ämnen
- Andel elever som är behöriga till nationella program
- Andel elever i årskurs 8 som känner sig trygga i skolan
- Andel elever i årskurs 6 som uppnått målen i alla ämnen
- Andel legitimerade lärare i grundskolan
- Andel gymnasieelever med examen
- Andel legitimerade lärare i gymnasieskolan
- Andel gymnasieelever som är trygga i skolan
- Andel förskollärare med kompetens inom genuspedagogik/normkritik
- Andel grundskolelärare med kompetens inom genuspedagogik/normkritik
- Andelen förskolor med mindre än 25 procent förskollärare

Verksamhetsmålet ”Alla barn har lika möjligheter i förskolan och skolan” följs upp med följande indikatorer:

- Indikatorer tas fram under 2015

Verksamhetsmålet ”Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla” följs upp med följande indikatorer:

- Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ- och familjeomsorgen och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats
- Andel insats/insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk
- Antalet försökslägenheter som övergått till eget kontrakt relaterat till totala antalet försökslägenheter i nämnden
- Andel personer med insatser inom socialpsykiatri som är nöjda med hur utredningen av deras behov av stöd genomfördes
- Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder narkotika
- Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder alkohol
- Andel barn och ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder tobak

Verksamhetsmålet ”Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar” följs upp med följande indikatorer:

- Andelen som upplever trygghet i den stadsdel där man bor
- Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA (risk- och sårbarhetsanalys)
- Stockholmarnas nöjdhet med rent och städat
- Stockholmarnas nöjdhet med skötsel av parker och grönområden

Verksamhetsmålet ”Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo” följs upp med följande indikatorer:

- Antal markanvisade bostäder
- Antal bostäder i godkända/antagna detaljplaner
- Antal bostäder i godkända/antagna detaljplaner i nya tunnelbanans influensområde
- Antal påbörjade bostäder
- Antal påbörjade hyresrätter
- Antal färdigställda studentbostäder
- Antal förmedlade försöks- och träningslägenheter via bostadsförmedlingen
- Nöjdhet bland hyresgäster i stadens bostadsbolag

Verksamhetsmålet ”Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla” följs upp med följande indikatorer:

- Stockholmarnas nöjdhet med Stockholms stads idrottsutbud
- Ungdomars nöjdhet med tillgång till idrottsmöjligheter
- Andelen ungdomar (10-17) som upplever att de har tillgång till meningsfulla fritidsaktiviteter

Verksamhetsmålet ”Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet” följs upp med följande indikatorer:

- Andelen nöjda omsorgstagare – vård- och omsorgsboende
- Andelen nöjda omsorgstagare – hemtjänst i ordinärt boende
- Andelen nöjda omsorgstagare – biståndsbedömd dagverksamhet
- Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet – hemtjänst i ordinärt boende
- Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet – vård- och omsorgsboende
- Omsorgstagarnas upplevelse av hur de kan påverka hur hjälpen utförs – hemtjänst i ordinärt boende
- Kontinuitet i omsorgen - hemtjänst i ordinärt boende
- Andel utevistelse för boende – vård- och omsorgsboende

2. Ett klimatsmart Stockholm

Verksamhetsmålet ”Stockholm är klimatneutralt” följs upp med följande indikatorer:

- Andel markanvisningar med kravet att energianvändningen är högst 55 kWh/m²
- Växthusgasutsläpp per stockholmare (ton/inv)
- Andel miljöbilar i stadens bilflotta
- Elanvändning per kvadratmeter (kWh)
- Energianvändning per kvadratmeter (kWh)
- Mängd/andel matavfall som stadens invånare och verksamheter sorterar ut för biologisk behandling
- Antal miljöklassade byggnader
- Andel av stadens verksamheter som sorterar ut matavfall för biologisk behandling (procent)
- Andel elbilar

Verksamhetsmålet ”Transporter i Stockholm är hållbara” följs upp med följande indikatorer:

- Antalet cykelpassager över innerstadssnittet

- Färdmedelsandel cykel
- Färdmedelsandel gång
- Färdmedelsandel kollektivtrafik
- Färdmedelsandel bil
- Genomsnittlig hastighet för stombusstrafiken i innerstaden
- Genomsnittlig hastighet för stombusstrafiken i ytterstaden
- Procentuell förlängning av restiden, innerstadsgator
- Procentuell förlängning av restiden, ytterstadsgator
- Restidspålitlighet
- Säkra passager för gång-, cykel- och moped

Verksamhetsmålet ”Stockholm har ren luft och rent vatten” följs upp med följande indikator:

- Total fosforhalt i sjöar

Verksamhetsmålet ”Det är enkelt att välja en miljövänlig livsstil” följs upp med följande indikator:

- Andel ekologiska livsmedel i stadens egna verksamheter

3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Verksamhetsmålet ”Stockholm är en världsledande kunskapsregion” följs upp med följande indikator:

- Andel invånare, 20 år, med fullföljd gymnasieutbildning

Verksamhetsmålet ”Företag väljer att etablera sig i Stockholm” följs upp med följande indikatorer:

- Näringslivets nöjdhet vid kontakter med staden som myndighet
- Företagens nöjdhet med bemötandet
- Antal nystartade företag

Verksamhetsmålet ”Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva” följs upp med följande indikatorer:

- Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen
- Andel vuxna som har ett långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare
- Andel aspiranter som är självförsörjande sex månader efter avslut på Jobbtorg Stockholm
- Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar
- Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi

Verksamhetsmålet ”I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet” följs upp med följande indikatorer:

- Andel kursdeltagare inom SFI med godkänt betyg efter fullföljd kurs
- Andel godkända SFI-elever efter 600 timmar
- Andel kursdeltagare inom grundläggande vuxenutbildning med godkänt betyg efter fullföljd kurs
- Andel kursdeltagare inom gymnasial vuxenutbildning med godkänt betyg efter fullföljd kurs

Verksamhetsmålet ”Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar” följs upp med följande indikatorer:

- Kommunkoncernens soliditet inkl. pensionsåtaganden på kort sikt
- Kommunkoncernens soliditet inkl. pensionsåtaganden på lång sikt
- Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar
- Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar
- Nämndens prognossäkerhet T2

- Stadens ekonomiska resultat (lägst)
- Stadens kapitalkostnader per nettodriftskostnader (max)
- Stadens nettodriftskostnader per skatteintäkter (max)
- Stadens soliditet inkl. pensionsåtaganden på kort sikt
- Stadens soliditet inkl. pensionsåtaganden på lång sikt
- Administrationens andel av de totala kostnaderna

4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Verksamhetsmålet ”Stockholm är fritt från diskriminering” följs upp med följande indikatorer:

- Indikatorer tas fram under året

Verksamhetsmålet ”Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor” följs upp med följande indikatorer:

- Aktivt Medskapandeindex
- Motivationsindex
- Ledarskapsindex
- Styrningsindex
- Sjukfrånvaro
- Andel medarbetare med ofrivillig deltid som erbjuds heltid
- Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi
- Andel medarbetare som inte känner sig diskriminerade på sin arbetsplats
- Andel utrikes födda chefer i staden

Verksamhetsmålet ”Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till mänskliga rättigheter och barnkonventionen” följs upp med följande indikatorer:

- Indikatorer tas fram under året

Verksamhetsmålet ”Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld” följs upp med följande indikatorer:

- Indikatorer tas fram under året

Verksamhetsmålet ”Stockholm är en tillgänglig stad för alla” följs upp med följande indikatorer:

- Andelen som upplever Stockholm som en tillgänglig stad för alla
- Andel invånare som vet var information finns för att komma i kontakt med stadens verksamheter
- Andel personer som tycker att det är lätt att kommunicera med Stockholms stad
- Nöjda brukare – daglig verksamhet
- Nöjda brukare – LSS-boende, vuxna och barn
- Nöjda brukare – korttidsboende
- Brukarens upplevelse av trygghet – LSS-boende, vuxna och barn
- Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning
- Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal

Verksamhetsmålet ”Stockholm är en demokratisk stad där medborgarna har inflytande” följs upp med följande indikatorer:

- Indikatorer tas fram under året

Verksamhetsmålet ”Alla Stockholmare har nära till kultur och eget skapande” följs upp med följande indikatorer:

- Stockholmarnas nöjdhet med kommunala kulturinstitutioner
- Andel stockholmare som har tagit del av stadens kulturinstitutioner
- Andel ungdomar (10-17) som upplever att de har tillgång till meningsfulla kulturaktiviteter

Verksamhetsmålet ”Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning” följs upp med följande indikatorer:

- Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår
 - Andel relevanta upphandlingar för byggande och renovering där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår
-